

Kendelse
af
26. februar 2010
i
faglig voldgiftssag FV 2009.0215:

HK Provinsklubben
og
HK-Klubben HK Hovedstaden
(advokat Bjarke Vejby for begge)

mod
Sammenslutningen af HK's Provinsafdelinger
og
HK Hovedstaden
(advokat Ulla Jacobsen for begge)

1. Baggrunden for sagen

1.1. Organisationsforholdene

HK/Danmark er et forbund, som består af 7 afdelinger fordelt over hele landet (foruden 2 branchefdelinger), HK Hovedstaden og 6 provinsafdelinger: HK Nordjylland, HK Østjylland, HK MidtVest (med hovedkontor i Herning), HK Sydjylland (med kontorer i bl.a. Kolding, Sønderborg og Esbjerg), HK Midt (med kontorer i Odense, Svendborg og Fredericia) og HK Sjælland. Medlemskab finder sted i afdelingerne, som også står for den daglige medlemsbetjening. Forbundet har i alt ca. 320.000 medlemmer.

HK/Danmark er opdelt i 4 faglige sektorer: HK/Handel, HK/Privat, HK/Kommunal og HK/Stat. Inden for sit faglige område er den enkelte forbundssektor ansvarlig for bl.a. overenskomstindgåelse. HK/Handel forhandler således overenskomst for 70.000 medlemmer. Forbundssektorstyrelsen kan bl.a. iværksætte faglige og agitatoriske tiltag inden for forbundssektoren og ansætte det fornødne antal medarbejdere.

HK/Danmarks daglige ledelse består af forbundsformanden og forbundsnæstformanden samt de fire forbundssektorformænd. Forbundenes øverste myndighed er Kongressen, der ordinært afholdes hvert fjerde år. Forbundsformanden og –næstformanden vælges på forbundets kongres, mens den enkelte sektorformand vælges på en sektorkongres. Imellem kongressen er forbundets hovedbestyrelse, der mødes 4-5 gange årligt, øverste myndighed. Hovedbestyrelsen består af 46 medlemmer, nemlig de 6 medlemmer af Daglig Ledelse og 39 repræsentanter for HK's 7 afdelinger, nemlig den enkelte afdelings fællesformand og fire sektorformænd (samt 3 yderligere fra HK Hovedstaden) m.fl. HK afdelingerne ledes af en bestyrelse bestående af fællesformanden og af afdelingssektorformændene samt et yderligere antal medlemmer.

1.2. Overenskomstforholdene

Udover de på forbunds- og afdelingsniveau valgte interesserepræsentanter, hvoraf nogle arbejder på fuld tid og får løn, er der i såvel forbundet som afdelingerne et ansat personale til udførelse af det arbejde, der ønskes udført af de forskellige enheder.

For arbejde, der udføres af medarbejdere i de 6 provinsafdelinger er der indgået Overenskomst mellem HK Provinsklubben og Sammenslutningen af HK's Provinsafdelinger (SAP). Det hedder i denne overenskomst bl.a.:

”Område

§ 1

Overenskomsten omfatter samtlige medarbejdere ansat i HK-afdelingerne, dog ikke HK Hovedstaden. Ejendomsfunktionærer, serverings-, køkken- og rengørings-personale er ikke omfattet af denne overenskomst, med mindre overenskomstparterne har accepteret en tiltrædelsesaftale.

Det er ligeledes mellem parterne aftalt, at der i hver afdeling kan friholdes op til 3 administrative ledere fra denne overenskomst under forudsætning af, at de opfylder visse betingelser. Se bilag 11.

Lønvilkår

§ 2, stk. 1

...

Projektmedarbejdere kan efter lokal aftale ansættes i tidsbegrænsede stillinger, når opgavens karakter og omfang tilsiger dette.”

For HK Hovedstadens vedkommende er der indgået Overenskomst mellem HK-Klubben HK Hovedstaden og HK Hovedstaden, hvori det bl.a. hedder:

”§ 1 Dækningsområde

Stk. 1 Overenskomsten omfatter samtlige medarbejdere ansat i HK Hovedstaden. Undtaget herfra er dog ejendomsfunktionærer, serverings-, køkken- og rengøringspersonale.”

1.3. HK/Handels ansættelse af organisatorer i HK/Danmark

I 2009 har HK/Handel på forbunds niveau ansat en organisator til medlemshvervning i hvert af de 7 afdelingers områder. Der er tale om 7 tidsbegrænsede stillinger med tiltrædelse 1. august 2009 og ophør uden varsel den 31. juli 2010 (for 2 af de pågældendes vedkommende dog fra 1. september 2009 til 31. august 2010). I de pågældendes ansættelseskontrakt er det angivet, at det er ”Undertegnede virksomhed HK/Danmark”, som ansætter vedkommende, og under overskriften ”overenskomst” er det angivet, at overenskomsten mellem Tillidsmandsklubben og HK-Forbundet gælder for ansættelsesforholdet. De er for HK/Danmark underskrevet af Marianne Becker Andersen, der er sekretariatschef i forbundssektoren HK/Handel. Organisatorerne er ud-

styret med visitkort med HK/Handels logo og angivelse af navn og adresse på den afdeling, i hvis område den enkelte arbejder.

I forbindelse med ansættelse af en organisator til at hverve medlemmer i en afdelings område er der indgået såkaldte partnerskabsaftaler mellem den pågældende afdelings administrative ledelse, HK Handels afdelingssektorformand og den politiske og administrative ledelse i HK Handel forbundssektor (repræsenteret ved forbundssektorformand Jørgen Hoppe og forbundssektors sekretariatschef Marianne Becker Andersen). Disse partnerskabsaftaler er enslydende, når bortses fra afvigelser vedrørende sammensætning af ansættelsesudvalg m.v. Aftalen vedrørende Nordjylland af 18. maj 2009 er sålydende:

”HK Handels Organisatorinitiativ

Partnerskabsaftale mellem:

Den administrative ledelse i afdelingen,
 HK Handels afdelingssektorformand og
 Den politiske og administrative ledelse i HK Handel forbundssektor

HK Handel har på sektorkongressen i oktober 2008 besluttet at tilbyde hver afdelingssektor en organisator i en tidsbegrænset periode med henblik på at hverve medlemmer.

...

Følgende er aftalt mellem HK Handel Nordjylland, HK Nordjylland og HK Handels forbundssektor

Om Ansættelses- og ledelsesforhold

- At HK Handels forbundssektor ansætter og evt. afskediger organisatoren
- At ansættelsesudvalget består af afdelingssektorformand i HK Handel, Nordjylland, Kate Ziegler, faglig chef Claus Gade Hansen og tillidsrepræsentant i HK Nordjylland Poul Henrik Kusk Kristensen, faglig sekretær i HK Handels forbundssektor Anja Bentzen og sekretariatsleder Marianne Becker Andersen fra HK Handels forbundssektor samt Per Lykke Vallki, formand for Tillidsmandsklubben
- At HK Handels forbundssektor betaler lønudgifter
- At HK Handels forbundssektor betaler kørselsgodtgørelse, diverse materialer mv.

- At afdelingen stiller kontorfaciliteter til rådighed
- At HK Handels forbundssektor stiller bærbar PC, internetadgang samt mobiltelefon til rådighed
- At afdelingssektorformanden fastsætter de fagpolitiske rammer for organisatorens arbejde, fungerer som fagpolitisk opdragsgiver i det daglige
- At organisatoren afrapporterer til afdelingssektorformanden og den faglige chef
- At den administrative ledelse i forbundssektoren har den fulde personalemæssige ledelse af organisatorerne
- At sekretariatsledelsen i HK Handels forbundssektor afholder medarbejdersamtale med organisatoren 1 gang i kvartalet. Det sker efter dialog med afdelingssektorformand og faglig chef. Efterfølgende gives en tilbagemelding på samtalen
- At profilen på en organisator er en sælger
- Hvis en afdelingssektor ønsker at ansætte en allerede ansat medarbejder, skal vedkommende igennem en ansættelsesprocedure og tage orlov fra eksisterende stilling

Om rammer for organisatorinitiativet i den konkrete afdelingssektor

- Af der ikke som direkte konsekvens af ansættelsen af en organisator sker en tilsvarende reduktion i den økonomi eller de personalemæssige ressourcer, der er til rådighed for afdelingssektoren. I givet fald ophører aftalen og dermed afdelingssektorens mulighed for at anvende tilbuddet om en organisator
- At HK Handels forbundssektor stiller administrativ bistand til rådighed
- Af afdelingssektorbestyrelsen beslutter de konkrete indsatsområder
- At den opsøgende indsats skal være målbar og skal registreres
- At afdelingssektorbestyrelserne drøfter, hvordan landssammenslutningerne inddrages
- At indsatsområderne koordineres i HK Handels forbundssektorbestyrelse
- At oplæringen sker i et samarbejde mellem afdelingssektoren og forbundssektoren
- At HK Handels forbundssektor har ansvaret for den nødvendige introduktion til og oplæring i organisationen
- At HK Handels forbundssektor har ansvar for at etablere et netværk mellem organisatorerne og sikre muligheder for erfaringsudveksling

- At afdelingen har ansvar for den konkrete introduktion til den lokale afdeling og lokalområdet

Om det daglige arbejde:

- At organisatoren skal bruge så meget tid som muligt ude på arbejdspladserne og ikke inddrages i afdelingen eller afdelingssektorens daglige drift eller almindelige faglige arbejde
- At organisatorens arbejde skal foregå i dialog med afdelingen og afdelingssektoren. Det gælder ved planlægningen, beslutningen og udførelsen af organisatorens arbejde, og det gælder ved eventuelle opfølgingsopgaver på baggrund af organisatorens arbejde”

I de to senest indgåede, herunder i partnerskabsaftalen af 25. juni 2009 vedrørende Hovedstaden, er i indledningen tilføjet følgende:

”HK Handels sektorbestyrelse har på baggrund af den verserende sag mellem Provinsklubben og SAP på møde den 11. maj 2009 besluttet følgende:

”HK Handels sektorbestyrelse er enige om at fastholde de vilkår for tilbuddet om en organisator, som tidligere er meldt ud – herunder af ansættelsen af organisatorerne sker i forbundet, at personaleansvaret ligger i forbundssektorens ledelse, og at organisatorerne derfor ansættes under Tillidsmandsklubbens overenskomst. HK Handels sektorbestyrelse er fast besluttet på, at vilkårene fastholdes, og er ellers indstillet på, at initiativet bortfalder”.

Om baggrunden for dette centrale organiseringsinitiativ på forbundsniveau er der henvist til et indlæg af sektorformand Jørgen Hoppe på HK Handels kongres i oktober 2008. Det hedder i referatet af dagsordenens punkt 6 – 4-årigt målprogram – bl.a.:

”Vi har i HK Handels sektorbestyrelse valgt at fokusere specielt på 4 temaer, medlemshvervning og fastholdelse, overenskomster, nye tendenser, arbejdsliv og fritid.

Medlemshvervning og medlemsfastholdelse har jo fyldt meget i den kongresperiode, som vi netop har afsluttet. ...

Vi har f.eks. ... Så det kan altså lade sig gøre, og de unge mennesker er bestemt ikke usolidariske. Derfor har vi et tilbud til afdelingssektorerne.

I samarbejde med den enkelte afdelingssektorformand og afdelingssektorbestyrelse vil vi tilbyde at ansætte en organisator, som stilles til rådighed for den pågældende afdelings-

sektor. Vi vil være sikre på, at organisatoren organiserer, og ikke administrerer, og derfor ansætter vi dem i forbundssektoren.

En organisator skal være ude på arbejdspladserne og ikke inde på kontoret. Derfor bliver det også kortvarige ansættelser, måske et år, fordi så tror jeg ikke på, man kan holde til mere. Vi har ikke lagt os endeligt fast på den endelige udformning, vi vil arbejde videre med idéen efter kongressen sammen med den nye sektorbestyrelse og udfolde initiativet.

Det er dog vigtigt for mig at sige, at her ikke har noget at gøre med, at vi har mistillid til medarbejderne i afdelingen eller de lokale sektorbestyrelser. Det er alene for at sætte skub i organiseringen.

Vi har faktisk haft kolleger fra sektorbestyrelsen ovre i England og se, hvordan det fungerer, når man organiserer der. Og det er derfra, vi har fået idéen til, at vi skal ansætte folk som kun er organisatorer.”

2. Uoverensstemmelsen og dens behandling ved faglig voldgiftsret

Uoverensstemmelsen angår, om de af HK Handels forbundssektor ansatte organisatorer til arbejde med medlemshvervning i de 7 HK-afdelingers områder er omfattet af henholdsvis Overenskomsten mellem Provinsklubben og SAP for så vidt angår de 6 organisatorer ansat af forbundet til arbejde i hvert af HK-Provinsafdelingernes område og Overenskomsten mellem HK-Klubben i HK-Hovedstaden og HK-Hovedstaden for så vidt angår organisatoren ansat af forbundet til arbejde i dette område.

Sagen er hovedforhandlet den 10. februar 2010 for en **faglig voldgiftsret** med højesteretsdommer Børge Dahl som formand og **opmand**. De **partsudpegede medlemmer** af voldgiftsretten har været faglig sekretær Preben Hjulgaard, HK Hovedstaden, og Provinsklubbens næstformand, faglig sagsbehandler i HK Nordjylland, Marian Myrup, udpeget af klagerne, formand Per Tønnesen, HK Handel Hovedstaden, og formand Carsten Bloch Nielsen, HK Sjælland, udpeget af indklagede.

Klagerne nedlagde følgende påstande:

- 1) SAP tilpligtes at anerkende, at organisatorer, der udfører arbejde i HK's provinsafdeling, er omfattet af overenskomsten mellem Provinsklubben og SAP.

- 2) HK Hovedstaden tilpligtes at anerkende, at organisatorer, som udfører arbejde i HK Hovedstaden, er omfattet af overenskomsten mellem Hovedstadsklubben og HK Hovedstaden.
- 3) De indklagede, SAP og HK Hovedstaden, tilpligtes at anerkende, at de indklagede har begået overenskomstbrud ved ikke at respektere, at de pågældende organisatorer omfattes af overenskomsten med Provinsklubben respektive overenskomsten med Hovedstadsklubben.
- 4) De indklagede, SAP og HK Hovedstaden, pålægges in solidum at betale en alvorlig bod til klagerne, Provinsklubben og Hovedstadsklubben.

Indklagede nedlagde **påstand** om frifindelse.

Der blev under forhandlingerne afgivet **forklaringer** af Jesper Thorup, Provinsklubben, og Poul Andersen, Hovedstadsklubben, samt af Viggo Thinggaard, formand for SAP og fællesformand HK Østjylland, Jørgen Hoppe, forbundssektorformand for HK Handel, Marianne Becker Andersen, forbundssekretariatschef for HK Handel, Kate Ziegler, sektorformand for HK Handel Nordjylland og organisator Heidi Colberg.

Da der efter **procedure** og **votering** ikke blandt de partsudpegede medlemmer af voldgiftsretten var flertal for en afgørelse, skulle denne træffes af opmanden, som med en nærmere begrundelse tilkendegav, at indklagede ved kendelse i sagen ville blive frifundet. Parterne var herefter enige om, at der kan afsiges kendelse uden fuldstændig sagsfremstilling og udeladelse af forklaringer og parternes argumentation, jf. arbejdsretslovens § 28, stk. 5, 2. pkt.

3. Opmandens bemærkninger

Det er under sagen uomtvistet, at såvel de enkelte HK-afdelinger som HK-forbundet er selvstændige arbejdsgivere med egne overenskomstbindinger.

Det er endvidere uomtvistet, at de 7 organisatorer ifølge de indgåede ansættelsesaftaler er ansat af forbundet, ikke af en afdeling, og modtager løn fra forbundet, ikke fra en afdeling.

Spørgsmålet under sagen er herefter, om klagerne har ret i, at realiteten i ansættelserne er, at den enkelte organisator er beskæftiget i den enkelte afdeling under dennes ledelse – forbundssektoren HK Handel medvirker kun med sponsorering af vedkommendes løn – hvorfor den formelle ansættelse i forbundet indebærer en sådan omgåelse af afdelingernes overenskomster med klubberne, at organisatorerne skal anses for omfattet af disse overenskomster, der omfatter samtlige medarbejdere ”ansat i” HK-afdelingerne (med visse undtagelser).

Det lægges efter bevisførelsen til grund, at både afdelinger og forbund er afhængige af medlemmer, og at der er gode saglige grunde for på forbundsniveau selvstændigt og reelt at fremme medlemshvervning og – fastholdelse, selv om medlemmerne formelt organiseres på afdelingsniveau. At medlemshvervning må anses for en helt central opgave for afdelingerne, kan derfor ikke betage forbundet og dets sektorer en saglig selvstændig interesse i gennem egne ansatte organisatorer at fremme medlemstilslutningen til forbundet og dets sektorer gennem afdelingerne.

Det må endvidere efter bevisførelsen lægges til grund, at selv om den enkelte organisator arbejder i den enkelte afdelings område i et samspil med den lokale Handels-sektor, udøves den reelle ledelsesret i forhold til de 7 organisatorer af HK Handels forbundssektorsekretariat og i væsentligt5 omfang af sekretariatschef Marianne Becker Andersen personligt.

Om omgåelse bemærkes, at et typisk øjemed ved overenskomstomgåelse er at opnå en besparelse. Det er imidlertid under sagen uomtvistet, at ansættelse af de 7 organisatorer under Tillidsmandsoverenskomsten er dyrere end ansættelse under klagerens overenskomster. Der er heller ikke i øvrigt oplyst omstændigheder, som peger i retning af en interesse i omgåelse af klagerens overenskomster.

Der er på den anførte baggrund ikke grundlag for at tage klagerens påstande til følge. SAP og HK Hovedstaden frifindes derfor.

Thi bestemmes:

Sammenslutningen af HK's Provinsafdelinger og HK Hovedstaden frifindes.

Hver part bærer egne omkostninger ved sagens behandling og halvdelen af udgiften til opmand.

Børge Dahl